

İhale Aşamasında Saydamlık İlkesi

İhale aşaması temelinde, isteklilerce verilen tekliflerin değerlendirilmesi ve ihalenin karara bağlanması ile onaylanması işlemlerini içermektedir.

Saydamlık ilkesinin bir görünümü olarak idare ihale sürecini, ihale ilanıyla duyurduğu ve ihale dokümanı ile isteklilere sunduğu bilgiler doğrultusunda yürütmelidir. Bu bakımdan ilan edilmiş ya da ihale dokümanına işlenmiş bazı düzenlemelerin hatalı olduğu anlaşıldığında, gerekli değişiklikler yapıldıktan sonra tekrar bir düzeltme ilan verilmeli, esas etkileyen usul sakatlığı niteliğinde bir hata var ise ihale iptal edilmelidir.

Kanun'da, saydamlık ilkesinin bir diğer sonucu olarak idarenin, ihaleleri sadece isteklilerin değil, hazır bulunanların önünde açık bir biçimde yapması ve ihale dışı kalan ya da teklifi uygun görülmeyen isteklilerin talepleri halinde bu kararların gerekçelerinin yazılı olarak bildirmesi öngörülmüştür (m. 36 vd.).

İhale sürecinde 4734 s. Kanun'un 36. maddesi kapsamında gerçekleştirilen işlemlerin doğrudan doğruya "saydamlık" ilkesi ile ilgili olduğu Kamu İhale Kurumu'nca da şu şekilde ifade edilmiştir:

“ihalenin ilk oturumunda istekliler, isteklilerin teklif ettiği fiyatlar ve yaklaşık maliyet tutarının açıklanması zorunludur. Söz konusu düzenleme ile ihale işlemlerinin ‘saydamlık’ ilkesi çerçevesinde gerçekleştirilebilmesi sağlanmaktadır.

Emsal Karar Özeti: İhalenin karara bağlanmasında belirleyici işlevi bulunan yaklaşık maliyet ile isteklilerin teklif fiyatlarının herkesin huzurunda açıklanması ile daha sonra yapılacak değerlendirmeler sırasında herhangi bir itirazla karşılaşılması amaçlanmaktadır.

Başvuru konusu ihalenin ilk oturumunda, ihale komisyonunun yalnızca belgeleri tam olan isteklilerin teklif fiyatlarını açıklaması, belgelerinin eksik olduğu yönünde tespitinin bulunduğu isteklilerin teklif fiyatını açıklamaması 4734 s. Kanun’un 5’inci maddesinde yer alan temel ilkelere ‘saydamlık, eşit muamele ve güvenirlilik’ ilkelerinin ihlaline yol açan esaslı bir usul hatasıdır.

İhalenin ilk oturumunda gerçekleştirilen işlemlerin geri alınmasının mümkün olmadığı dikkate alındığında, söz konusu aykırılığın ihalenin iptalini gerektirdiği sonucuna varılmıştır.” KİK, K.N. 2013/UH.II-4645, T. 11.12.2013

Ayrıca, Kanun’un 36. maddesinde belirtilen, ihalede ilk oturumun ve bu oturumda yapılması gereken işlemlerin katılanların huzurunda gerçekleşmesi usulü²⁸⁸, saydamlık ilkesinin temel bir şartı olduğu için, bu oturumda yaşanacak olan eksikliklerin düzeltici işleme konu olamayacağı ve herhangi bir usulsüzlük halinde ihalenin iptalinin zorunlu hale geldiği ifade edilmektedir.

Emsal karar özeti : Saydamlık ilkesinin teklif veren istekliler açısından görünümü ise, gerekli belgelerin öngörülmuş şekil şartlarına uygun olarak idareye teslim edilmesidir. Bu bakımdan örneğin; teklif zarfının üzerindeki imza ve mührün birbirini tamamlamadığı hallerde idarenin,

zarfın teslim öncesi açılıp tekrar yapıştırıldığı şüphesi oluştuğundan bahisle teklifi değerlendirme dışı bırakması hukuka uygundur. Bkz. Ankara 1. İdare Mahkemesi, E. 2009/196, T. 28.09.2009